

İKİNCİ BÖLÜM
KARAR

IPS İLETİŞİM VAKFI BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2015/14758
Karar Tarihi : 30/10/2018

Başkan : Engin YILDIRIM
Üyeler : Recep KÖMÜRCÜ
Muammer TOPAL
M. Emin KUZ
Recai AKYEL

Raportör Yrd. : Derya ATAKUL

Başvurucu : IPS İletişim Vakfı

Temsilcileri : 1. Nadire MATER
2. Ertuğrul KÜRKCÜ

Vekili : Av. Oya Meriç EYÜPOĞLU

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, internet haber sitesinde yer alan bir habere erişimin engellenmesi kararı verilmesinin ifade ve basın özgürlüklerini ihlal ettiği iddiasına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 26/8/2015 tarihinde yapılmıştır.

3. Başvuru, başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesinden sonra Komisyona sunulmuştur.

4. Komisyonca başvurunun kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

5. Bölüm Başkanı tarafından başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

6. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık, görüşünü bildirmiştir.

7. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

III. OLAY VE OLGULAR

8. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle olaylar özetle şöyledir:

9. Başvurucu, www.bianet.org adresindeki Bağımsız İletişim Ağı isimli web sitesi üzerinden internet haberciliği yapmaktadır.

10. Bahse konu internet haber sitesinde 30/8/2006 tarihinde "*Sıcak İş İlişkileri Değil Taciz*" başlıklı bir haber yayımlanmıştır. Haber şöyledir:

"... Air'in genel müdürü ... tarafından taciz edildiklerini belirten dört kadın çalışan şikayetlerini şirket sahibi ...'ye ilettiler. Dilekçelerden görünen, işyeri iktidarı sadece erkeklerde olmayınca, taciz daha çok dile getiriliyor.

... Air'in dört kadın personeli genel müdür ... hakkında işyerinde cinsel taciz şikayetinde bulundu. Şikayetin şirket sahibi ...'ye yapılması, ayrıca genel müdürün işten çıkarılıp savcılığa verilmesinde öne çıkan ismin de ... olması işyerlerinde üst kademelerde çalışan kadınların olmasının önemine işaret ediyor.

Genellikle siyasi partiler, meclis gibi alanlarda gündeme gelen kadın kotalarını hayatın her alanında düşünmekte fayda var.

Ağustos başında medyada taciz gündeme geldiğinde bianet'in yaptığı haberlerde ve aldığı görüşlerde öne çıkan nokta tacizin bir güç gösterisi boyutunun da olduğu ve genellikle yüksek makamlardaki erkekler tarafından daha düşük makamlarda olan ve/veya yükselmeye çalışan kadınlara uygulandığıydı.

... Air örneğiyle alıştığımız erkek patron ve kadın sekreter ya da stajyer senaryolarından daha farklı. Kadın çalışanlar ve tacizle suçlanan genel müdür ...'nin yanında bir de şirket sahibi ... var.

Taciz işyeri hayatının tuzu biberi değil

Kadın çalışanların dilekçelerine göre, ...'nin tacizleri bir kereye mahsus değil sürekliliği -yapılan yemek davetleri sürekli tekrarlanıyor, cevapsız çağrılar bir değil yirmi tane ve ... kadınlara "kalemin çalışması için yapmaları gerekenler" konusunda ipuçları veriyor.

Dilekçelerde ... ayrıca ... Hava Yolları'nda genel müdürken kadın çalışanların iç çamaşırını aldığında kendisine gösterdiğini, o sıcak ilişkileri özlediği belirtilmiş. Görünen o ki, işyerinde cinsel taciz suçu iş hayatının tuzu biberi.

Hiyerarşik konunun da etkisiyle...

Dilekçelerde öne çıkan bir başka noktaysa kadın çalışanlardan en az birinin fazla mesai isteği şeklinde gelen tacize karşı, "durumu ... Hanım'a sorayım" demesi ve ofise erken gitmesi gerektiğinde de ... Hanım'la birlikte gitmesi.

... de, şirket içi hiyerarşilerin cinsel taciz söz konusu olduğunda ne kadar etkili olduğunun farkında ve savcılığa verdiği şikayet dilekçesinde ... için "hiyerarşik konumunun da etkisiyle çalışanlara yönelik sarkıntılık, laf atma ve cinsel taciz eylemlerinde bulunmuştur" diyor.

Kadın kotaları neden önemli?

... Air davası savcılığa daha yeni yansdı; ... cinsel tacizin cezasını yargıda bulması gereken bir suç olduğumu savunurken ... de ...'nin kendini hala Amerika'da zannettiğini ve işten çıkarılmasının nedeninin genel müdürlükten doğan haklarının ve hisselerinin gasp edilmesi olduğunu iddia ediyor.

Ancak şimdiye kadar ortaya çıkan dilekçe ve anlatımlardan, işyerlerinde iktidarın sadece erkeklerin elinde olmamasının ne kadar farklı sonuçlar doğurabileceği görülüyor.

Eğer şirket sahibi ...'nin yerine bir erkek olsaydı, -kendisi taciz konularına duyarlı olsa bile- çalışanlar onun duyarlılığından şüphe edip şikayetlerini saklayabilirlerdi.

Vaktiniz olur da Hürriyet'in İnternet sitesine girip habere yapılan yorumları okursanız, erkek okuyucuların ağırlıklı olarak taciz iddialarının komplo olduğuna inandığını görürsünüz.

Böyle bir dengede kadınların şikayetlerinin ciddiye alınmayacağını, hatta taciz şikayetleri yüzünden suçlanacaklarını düşünmek çok da saçma değil.

İşyeri de dahil olmak üzere cinsiyet ayrımcılığı, taciz gibi konuların çözümü tabii ki kadın yöneticilere de yer verilmesi basitliğinde değil. Kaldı ki, yöneticiliğe getirilen kadınların da kadın haklarını savunmaya hazır ve istekli olması gerekiyor.

Ancak gene de cevapsız çağrılar, gösterilen iç çamaşırları ve kalem çalıştırma tüyolarını iş hayatının tuzu biberi olarak görmeyen üst düzeyli kadın çalışanların sayısının artırılmasında sonsuz yarar var. (EK/TK)

Açıklama: ... vekili Av. ... tarafından gönderilen Mahkeme kararlarından, ... hakkında yapılan "cinsel tacizde bulunma" suçlamasına ilişkin Bakırköy Cumhuriyet Başsavcılığının 2006/48687 sayılı kararı ile kovuşturmaya yer olmadığına karar verildiği, bu karara yapılan itirazın da Eyüp 2. Ağır Ceza Mahkemesinin 200/748 değişik iş sayılı kararı ile red edildiği görülmektedir.

Bu şikayette bulunan kişiler hakkında da "iftira" suç isnadı ile dava açılmış, Bakırköy 13. Asliye Ceza Mahkemesi'nin 2007/761 E sayılı dosyası ile cezalandırılmalarına karar verilmiş, sonrasında da Ceza Muhakemeleri Kanunu'nun 231/5 maddesi uygulanarak, "hükümün açıklanması geri bırakılmıştır."

11. Haberde bahsi geçen havayolu şirketinin genel müdürü, haberin yayımlandığı www.bianet.org sitesinin de aralarında bulunduğu birçok internet haber sitesinde yer alan haber içerikleri nedeniyle kişilik haklarının ihlal edildiğini ileri sürerek internet içeriğine erişimin engellenmesi talebinde bulunmuştur.

12. İstanbul 7. Sulh Ceza Hâkimliği 23/6/2015 tarihinde haber içeriğine erişimin engellenmesine karar vermiştir. Gerekçeli karar şöyledir:

"Yayın içerikleri incelendiğinde, belirtilen linklerdeki yayın içeriklerinin her ne kadar haber niteliği taşımakta ise de haberin güncel değerinin kalmadığı, haberin durmasının itiraz edenin ticari itibarını zedelediği ve kişilik haklarını ihlal ettiği anlaşılmakla linklerdeki yayın içeriğine erişimin engellenmesine karar verilerek aşağıdaki hüküm kurulmuştur."

13. Başvurucunun anılan karara itirazı İstanbul 8. Sulh Ceza Hâkimliğinin 21/7/2015 tarihli kararı ile reddedilmiştir.

14. Ret kararı başvurucuya 27/7/2015 tarihinde tebliğ edilmiştir.

15. Başvurucu 26/8/2015 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

IV. İLGİLİ HUKUK

16. İlgili ulusal ve uluslararası hukuk kuralları için bkz. *Ali Kızılcık*, B. No: 2014/5552, 26/10/2017, §§ 21-29.

V. İNCELEME VE GEREKÇE

17. Mahkemenin 30/10/2018 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları ve Bakanlık Görüşü

18. Başvurucu, şikâyet konusu haberin bir havayolu şirketinde kadın çalışanlara yönelik tacizden ve akabinde yaşanan olaylardan yola çıkılarak yönetici pozisyonlarında kadın çalışan olmasının işyerlerinde kadınlara cinsel tacizin önlenmesindeki önemi ile ilgili olduğunu ifade etmiştir. Başvurucu, çalışma hayatındaki önemli bir soruna dikkat çekmek amacıyla yapılan bu haberin güncelliğini yitirmesi gerekçe gösterilerek erişimin engellenmesine karar verildiğini hatırlatmıştır. Başvurucuya göre başvuruya konu haberin yayımlanmasında kamu yararı bulunmaktadır, haber gerçek ve günceldir. Başvurucu, haberin özle biçim arasında denge kurularak verildiğini belirtmiş; erişimin engellenmesi kararı verilmesinin ifade ve basın özgürlüklerinin ihlali niteliğinde olduğunu ileri sürmüştür.

19. Bakanlık görüşünde, Anayasa Mahkemesi ve Avrupa İnsan Hakları Mahkemesinin (AİHM) ifade özgürlüğü ile bireyin şeref ve itibar hakkının dengelendiği bir dizi kararı zikredilmiş; başvurucuların ifade özgürlüğü ile müştekinin şeref ve itibar hakkı arasında -demokratik bir toplumun gerekleri dikkate alınarak- adil bir denge kurulması gerektiği ifade edilmiştir.

B. Değerlendirme

20. İddianın değerlendirilmesinde dayanak alınacak Anayasa'nın "Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyeti" kenar başlıklı 26. maddesinin ve "Basın hürriyeti" kenar başlıklı 28. maddesinin ilgili kısımları şöyledir:

"(26) Herkes, düşünce ve kanaatlerini söz, yazı, resim veya başka yollarla tek başına veya toplu olarak açıklama ve yayma hakkına sahiptir. Bu hürriyet resmi makamların müdahalesi olmaksızın haber veya fikir almak ya da vermek serbestliğini de kapsar..."

Bu hürriyetlerin kullanılması,... başkalarının şöhret veya haklarının,... korunması ... amaçlarıyla sınırlanabilir...

Düşünceyi açıklama ve yayma hürriyetinin kullanılmasında uygulanacak şekil, şart ve usuller kanunla düzenlenir."

"(28) Basın hürdür, sansür edilemez...

Devlet, basın ve haber alma hürriyetlerini sağlayacak tedbirleri alır.

Basın hürriyetinin sınırlanmasında, Anayasanın 26 ve 27 nci maddeleri hükümleri uygulanır..."

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

21. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

a. Müdahalenin Varlığı

22. İnternet üzerinden yayın yapan bir haber sitesinde yayımlanan habere erişimin engellenmesine karar verilmiştir. Söz konusu mahkeme kararı ile başvurunun ifade ve basın özgürlüklerine yönelik bir müdahalede bulunulmuştur.

b. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

23. Yukarıda anılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen koşullara uygun olmadığı müddetçe Anayasa'nın 26. maddesinin ihlalini teşkil edecektir. Anayasa'nın 13. maddesinin ilgili kısmı şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, ... yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, ... demokratik toplum düzeninin ... gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz."

24. Bu sebeple müdahalenin Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen ve somut başvuruya uygun düşen, kanunlar tarafından öngörülme, Anayasa'nın ilgili maddesinde belirtilen nedenlere dayanma ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygunluk koşullarını sağlayıp sağlamadığının belirlenmesi gerekir.

i. Kanunilik

25. Kanunilik ölçütüne ilişkin bir şikâyetle bulunulmamıştır. Mevcut başvurunun koşullarında 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun'un 9. maddesinin *kanunla sınırlama* ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

ii. Meşru Amaç

26. Başvuruya konu habere erişimin engellenmesine ilişkin kararın *başkalarının şöhret veya haklarının korunmasına* yönelik önlemlerin bir parçası olduğu ve meşru bir amaç taşıdığı sonucuna ulaşılmıştır.

iii. Demokratik Toplum Düzeninin Gereklere Uygunluk

(1) Genel İlkeler

27. Somut olaya uygulanan genel ilkelerin geniş anlatımı için Anayasa Mahkemesinin *Ali Kıdık* (bkz. §§ 41-67) kararına bakılabilir.

(2) 5651 Sayılı Kanun'un 9. Maddesine Dayanan Erişimin Engellenmesi Kararı Hakkında Bazı Tespitler

28. Anayasa Mahkemesi, *Ali Kıdık* kararında 5651 sayılı Kanun ile getirilen içeriğin yayından çıkarılması ve yayına erişimin engellenmesi kararlarına yönelik usulü ayrıntılı bir şekilde incelemiştir (*Ali Kıdık*, §§ 55-63). Mahkemeye göre bu usul kanun koyucunun internet ortamında işlenen suçlarla mücadelenin daha etkin yapılabilmesi, özel hayatın ve kişilik haklarının hızlı ve etkili bir şekilde korunması ihtiyacı nedeniyle öngördüğü özel ve hızlı sonuç alınabilecek bir koruma tedbiri kararıdır; dolayısıyla istisnai bir yoldur (*Ali Kıdık*, § 55).

29. Anayasa Mahkemesi başvuruya konu internet yayınına erişimin engellenmesi tedbirinin alınmasını ancak bir görünüşte haklılık veya ilk bakışta (*prima facie*) haklılık varsa meşru kabul etmekte ve bu usulün ancak internet yayınının kişilik haklarını apaçık bir şekilde ihlal ettiğinin daha ilk bakışta anlaşıldığı durumlarda işletilebileceğini belirtmektedir. Anayasa Mahkemesine göre bir kimsenin çıplak resimlerinin veya video görüntülerinin yayımlanması gibi kişilik haklarının ihlal edildiğinin daha ileri bir inceleme yapılmaya gerek olmaksızın ilk bakışta anlaşılabilir hâllerde 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesinde öngörülmüş olan istisnai usul işletilebilir (*Ali Kıdık*, §§ 62, 63).

(3) Şeref ve İtibara Yapılan Müdahalelerde Başvurulabilecek Diğer Hukuki Yollar

30. Anayasa Mahkemesi, *Ali Kıdık* kararında 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine göre ortada ilk bakışta ihlal bulunmayan hâllerde kişilik haklarının korunması için genel hukuk ve ceza yollarına başvurulması gerektiği sonucuna ulaşmıştır (*Ali Kıdık*, §§ 66, 67).

(4) Genel İlkelerin Somut Olaya Uygulanması

31. Somut olayda erişiminin engellenmesine karar verilen haber 30/8/2006 tarihinde www.bianet.org isimli internet haber sitesinde yayımlanmıştır. Haber, çalışma hayatında kadınlara yönelik cinsel taciz sorununu ele almaktadır. Haberde, işyerlerinde yönetici pozisyonunda daha fazla kadın bulunması hâlinde mağdur şikâyetlerinin ciddiye alınması olasılığının artacağı ve taciz vakalarının önüne geçilebileceği iddia edilmekte; bu iddia bir havayolu şirketinde yaşanan olaylar örnek verilerek temellendirilmeye çalışılmaktadır.

32. Habere göre şirketin bazı kadın çalışanları tarafından kendilerine cinsel tacizde bulunduğu belirtilerek havayolu şirketinin genel müdürü olan müşteki hakkında suç duyurusunda bulunulmuştur. Haberde bu şikâyetin şirketin kadın sahibi tarafından ciddiye alındığı, müştekinin işine son verildiği ve müşteki hakkında hiyerarşik konumunun da etkisiyle çalışanlara yönelik cinsel taciz eyleminde bulunduğu ileri sürülerek savcılığa suç duyurusunda bulunulduğu bilgisine yer verilmiştir. Haberde, işyeri sahibinin kadın olmasının ve kadın haklarını savunmasının çalışanların olay karşısında sessiz kalmayıp şikâyette bulunmalarında teşvik edici bir etken olduğu ifade edilmiştir. Haber; müşteki hakkındaki suç duyurusunun savcılığın kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararıyla sonuçlandığı, şikâyette bulunanlar hakkında iftira suçundan dava açıldığı, yapılan yargılama sonunda davalıların cezalandırılmalarına ve hükmün açıklanmasının geri bırakılmasına karar verildiği yönündeki açıklamalara yer verilerek sonlandırılmıştır.

33. Söz konusu haberin toplumun önemli sorunlarından biri olan çalışma hayatında kadına yönelik gayriahlaki tutum ve yaklaşımlar ile ilgili olduğu, dolayısıyla kamu menfaatine ilişkin bulunduğu ve bilgilendirme değerinin yüksek olduğu tartışmasızdır. İş yaşamında cinsel taciz olaylarının süregelen bir toplumsal mesele olduğu, somut olay üzerinden geçen zamanın bu gerçeği değiştirmedeği dikkate alındığında bir havayolu şirketinin genel müdürü ile ilgili bazı iddiaların da yer aldığı haberin yayımlanmasının kamusal faydası yüksek bir tartışmaya katkı sunduğunda kuşku bulunmamaktadır. Üstelik haberde müşteki hakkında açılan soruşturmanın kovuşturmaya yer olmadığına ilişkin kararlar sonuçlandığı, şikâyette bulunanlarla ilgili ise iftira suçundan ceza verildiği bilgisi de yer almaktadır.

34. Müşteki; haberin gerçeği yansıtmadığını, haber nedeniyle şeref ve itibarının zedelendiğini ileri sürerek 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine göre internet içeriğine erişimin engellenmesi talebinde bulunmuştur. İstanbul 7. Sulh Ceza Hâkimliği müştekinin talebini kabul etmiştir. Mahkeme kararının gerekçesinde; haber niteliği taşımakta ise de yayın içeriğinin güncelliğini yitirmiş olduğu, internet ortamında yer almaya devam etmesinin müştekinin itibarını zedelediği ve kişilik haklarını ihlal ettiği belirtilmiştir.

35. Çelişmesiz bir dava sonucunda yayın içeriğine erişimin engellenmesi kararı verebilmenin ancak hukuka aykırılığın ve kişilik haklarına müdahalenin ilk bakışta anlaşılacak kadar belirgin olduğu ve zararın süratle giderilmesinin zaruri olduğu hâllerde mümkün olduğu hatırlanmalıdır (bkz. § 29). Buna karşılık somut olayda ilk derece mahkemesi, yayımlanmasının üzerinden dokuz yıl geçen -2006 yılının Ağustos ayından itibaren internet ortamında yer almaya devam eden- haber ile şeref ve itibara yapıldığı ileri sürülen saldırının çelişmeli bir yargılama yapılmadan, gecikmeksizin ve süratle bertaraf edilmesi ihtiyacını ortaya koyabilmiş değildir. Haber içeriklerinin incelenmesinden de 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesine göre içeriğe erişimin engellenmesi tedbirinin uygulanmasını gerektirecek ağırlıkta bir durum bulunmadığı görülmektedir.

36. İnternet mecralarında yer alan fikir ve kanaat açıklamaları nedeniyle bireylerin şeref ve itibar hakkına hukuka aykırı olarak gerçekleştirilen müdahalelerde mağdurun asıl gayesinin zararının telafi edilmesi olduğu nazara alındığında özellikle somut başvuruya konu benzer uyuşmazlıklar açısından koşullara göre diğer ceza veya hukuk yollarının daha yüksek başarı şansı sunabilecek, kullanılabilir ve etkili başvuru yolları olduğu anlaşılmaktadır. Dahası müşteki, açacağı çelişmeli bir hukuk davasında içeriğe erişimin engellenmesi talebini ileri sürme imkânına da her zaman sahiptir (*Ali Kıldık*, § 86).

37. Sonuç olarak başvurunun bütün koşulları gözönünde tutulduğunda 5651 sayılı Kanun'un 9. maddesi uyarınca çelişmeli bir yargılama olmaksızın süresiz olarak etki gösteren tedbir mahiyetinde internete erişimin engellenmesi kararı verilmesi için gösterilen gerekçeler ilgili ve yeterli kabul edilemez.

38. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 26. maddesinde güvence altına alınan ifade özgürlüğünün ve Anayasa'nın 28. maddesinde güvence altına alınan basın özgürlüğünün ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

39. 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

40. Anayasa Mahkemesinin *Mehmet Doğan* ([GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018) kararında, ihlal sonucuna varıldığında ihlalin nasıl ortadan kaldırılacağına belirlenmesi hususunda genel ilkeler ortaya konulmuştur.

41. *Mehmet Doğan* kararında özetle uygun giderim yolunun belirlenebilmesi açısından öncelikle ihlalin kaynağının belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Buna göre ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı durumlarda 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrası ile Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 79. maddesinin (1) numaralı fıkrasının (a) bendi uyarınca kural olarak ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapılmak üzere kararın bir örneğinin ilgili mahkemeye gönderilmesine hükmedilir (*Mehmet Doğan*, § 57, 58).

42. *Mehmet Doğan* kararında Anayasa Mahkemesi, yeniden yargılama yapmakla görevli derece mahkemelerinin yükümlülüklerine ve ihlalin sonuçlarını gidermek amacıyla derece mahkemelerince yapılması gerekenlere ilişkin açıklamalarda bulunmuştur. Buna göre Anayasa Mahkemesinin tespit edilen ihlalin giderilmesi amacıyla yeniden yargılama yapılmasına hükmettiği hâllerde ilgili usul kanunlarında düzenlenen yargılamanın yenilenmesi kurumundan farklı olarak yargılamanın yenilenmesi sebebinin varlığının kabulü ve önceki kararın kaldırılması hususunda derece mahkemesinin herhangi bir takdir yetkisi bulunmamaktadır. Zira ihlal kararı verilen hâllerde yargılamanın yenilenmesinin gerekliliği hususundaki takdir, derece mahkemelerine değil ihlalin varlığını tespit eden Anayasa Mahkemesine bırakılmıştır. Derece mahkemesi Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirttiği doğrultuda ihlalin sonuçlarını gidermek üzere gereken işlemleri yapmakla yükümlüdür (*Mehmet Doğan*, § 59).

43. Bu bağlamda derece mahkemesinin öncelikle yapması gereken şey, bir temel hak veya özgürlüğü ihlal ettiği veya idari makamlar tarafından bir temel hak veya özgürlüğe yönelik olarak gerçekleştirilen ihlali gideremediği tespit edilen önceki kararını kaldırmaktır. Derece mahkemesi, kararın kaldırılmasından sonraki aşamada ise Anayasa Mahkemesi kararında tespit edilen ihlalin sonuçlarını gidermek için gereken işlemleri yapmak durumundadır. Bu çerçevede ihlal, yargılama sırasında gerçekleştirilen usule ilişkin bir işlemde veya yerine getirilmeyen usule ilişkin bir eksiklikten kaynaklanıyorsa söz konusu usul işleminin hak ihlalinin giderecek şekilde yeniden (veya daha önce hiç yapılmamışsa ilk defa) yapılması icap etmektedir. Buna karşılık ihlalin idari işlem veya eylemin kendisinden ya da (derece mahkemesince yapılan veya yapılmayan usul işlemlerinden değil de) derece mahkemesi kararının sonucundan kaynaklandığının Anayasa Mahkemesi tarafından tespit edildiği hâllerde derece mahkemesinin usule dair herhangi bir işlem yapmadan doğrudan mümkün olduğunca dosya üzerinden önceki kararının aksi yönünde karar vererek ihlalin sonuçlarını ortadan kaldırması gerekir (*Mehmet Doğan*, § 60).

44. Başvurucu, ihlalin tespiti talebinde bulunmuştur.

45. Anayasa Mahkemesi başvurucu tarafından yayımlanan haberin içeriğine erişimin engellenmesine karar verilmesinin demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun düşmediği ve bu nedenle başvurucunun ifade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiği sonucuna varmıştır. Dolayısıyla somut başvuruda ihlalin mahkeme kararından kaynaklandığı anlaşılmaktadır.

46. Bu durumda ifade özgürlüğünün ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmaktadır. Buna göre yapılacak yeniden yargılama ise 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (2) numaralı fıkrasına göre ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılmasına yöneliktir. Bu kapsamda derece mahkemelerince yapılması gereken iş, öncelikle ihlale yol açan mahkeme kararının ortadan kaldırılması ve nihayet ihlal sonucuna uygun yeni bir karar verilmesinden ibarettir. Bu sebeple kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere ilgili mahkemeye gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

47. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226.90 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.206,90 TL yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

VI. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. İfade ve basın özgürlüklerinin ihlal edildiğine ilişkin iddianın **KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA**,

B. Anayasa'nın 26. ve 28. maddelerinde güvence altına alınan ifade ve basın özgürlüklerinin **İHLAL EDİLDİĞİNE**,

C. Kararın bir örneğinin ihlalin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere İstanbul 7. Sulh Ceza Hâkimliğine (2015/1534 D. İş) **GÖNDERİLMESİNE**,

D. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 226.90 TL harç ve 1.980 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 2.206,90 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemenin, kararın tebliğini takiben başvurunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 30/10/2018 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
Muammer TOPAL

Üye
M. Emin KUZ

Üye
Recai AKYEL